

HOLISTISCHE PALLIATIEVE LEERGANG 'BEGELEIDEN VAN DE LAATSTE LEVENSFASE' VOOR HOSPICES EN PALLIATIEVE ZORG AAN HUIS

Achtergrond

Het tijdig herkennen en bespreekbaar maken van wensen en behoeften rondom het levenseinde helpt om passende zorg te verlenen aan mensen die ongeneeslijk ziek zijn en hun naasten. Het is belangrijk dat zorgverleners tijdig en regelmatig hierover in gesprek zijn en zich blijven ontwikkelen om hun bewustzijn op dit gebied vergroten, zeker in de multiculturele samenleving waarin we leven en in deze tijd met veranderende normen en toenemende werkdruk in de zorg. Deze leergang richt zich in de eerste plaats op het verruimen van de luisterende kwaliteiten van de deelnemers om van daaruit het bewustzijn van de mogelijkheden op het gebied van het begeleiden van de stervensfase te vergroten. Bewust aanwezig zijn vraagt van zorgverleners een bepaalde vorm van aandacht, waarneming en reflectie. Voortgaand leren in luisteren, kijken en opener worden draagt bij aan een steeds groter vermogen tot afstemming op wat de ander nodig heeft, op wie je voor een ander mag zijn. Op een wezenlijk moment in iemands leven met gevoeligheid voor de ervaringen van de naasten. In deze opleiding focussen we op aandachtig kijken en luisteren wie de ander ten diepste is en wat er nodig is.

Aandacht voor de kwaliteit van waarnemen en luisteren draagt in hoge mate bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de palliatieve zorg. Dit vertaalt zich in de mate waarin cliënten, gasten en hun naasten zich gehoord en gezien voelen en een gevoel van 'thuis zijn' kunnen ervaren in vaak kwetsbare omstandigheden. In bewust lerende organisaties ontstaat een vernieuwende en vloeiende beweging van binnenuit naar buiten toe, die zowel aansluit bij 'de bedoeling' van de organisatie als bij de innerlijke motivatie van de betrokken medewerkers. Een verbindend en dynamisch proces waarin steeds ruimte is voor reflectie, communicatie en aanpassing aan veranderende omstandigheden.

Holistische visie

Vanuit een holistische visie kijken we naar heel de mens, niet alleen naar de fysieke kant van een mens en zijn beperkingen daarin. Alle vier dimensies van een gast of client (en zijn naasten) worden gezien als onlosmakelijk verbonden met elkaar, wat vraagt om een wijze van begeleiding die daarmee overeenstemt. Deze leergang schenkt daarom ook aandacht aan spiritualiteit bij begeleiden

van gasten en cliënten in de laatste levensfase. Spiritualiteit is nauw verwant aan zingeving. Het is de wijze waarop mensen zin, doel en transcendentie ervaren en manifesteren. Hoe zij zich verbinden in het moment met zichzelf, anderen, de natuur, het betekenisvolle of het allesomvattende. Bij het holistisch begeleiden van anderen plaatsen we levenservaringen in dit licht, waardoor waarde kan worden gegeven aan zowel moeilijkheden als vreugdevolle momenten. Zo kan een nieuwe betekenis worden gegeven aan de laatste fase het leven in het aardse bestaan.

Inhoud

De basis van deze leergang bestaat uit vier praktijkgerichte, interactieve dagen, waarbij de onderlinge uitwisseling van ervaringen en het interprofessioneel oefenen met elkaar een wezenlijk onderdeel zijn. Tussentijdse praktijkgerichte opdrachten maken deel uit van de leergang. In overleg kan maatwerk qua inhoud en aantal dagen worden aangeboden.

Doelgroep

Multidisciplinaire teams van vrijwilligers, mantelzorgers en professionele zorgverleners werkzaam in hospices, in hospice-units van verpleeghuizen en VPTZ teams in de eerste en tweede lijn. Deze combinatie van verschillende zorgverleners geeft een meerwaarde aan het leerproces en de verbinding tussen alle medewerkers binnen een hospice of palliatief team voor thuiszorg.

Leerdoelen

Na het volgen van deze palliatieve leergangen kan de individuele deelnemer:

1. Vanuit een helder en toetsbaar kader spirituele- en emotionele zorg verlenen.
2. Herkennen van (soms verborgen) behoeften van gasten en cliënten.
3. Diverse gesprekstechnieken inzetten afhankelijk van de situatie.
4. Aansluiten bij waarden in het existentiële domein.
5. Rust en 'innerlijke ruimte' bij de zorgvrager bevorderen.
6. Gericht zorg dragen voor kwaliteit van leven, rouwen en sterven.
7. Reflecteren op het eigen handelen in de samenwerking met cliënten, collega's, naasten en andere betrokkenen.

Daarnaast draagt deze scholing bij aan de volgende organisatiedoelstellingen:

8. Verbeteren van de samenwerking en vergroten van het gevoel van saamhorigheid tussen professionele zorgverleners en vrijwilligers.
9. Verminderen van emotionele overbelasting en morele stress van zorgmedewerkers en voorkomen van uitval.
10. Gezamenlijk vormgeven aan 'de bedoeling' van de betrokken zorgorganisatie en verbeteren van de kwaliteit van de zorg in de laatste levensfase, zowel intramuraal als extramuraal.

Methode en competenties

Vier praktijkgerichte, interactieve dagen, waarbij de onderlinge uitwisseling van ervaringen en het samen oefenen met (gespreks)technieken een wezenlijk onderdeel zijn. Telkens wordt de verbinding gelegd tussen de innerlijke wereld van de zorggever en de innerlijke wereld en daaruit voortvloeiende behoeften en wensen van de cliënt. De basis voor een goede communicatie ligt in de innerlijke ruimte en het bewustzijn van de zorgverlener en het aanleren van passende

communicatieve vaardigheden. Door interprofessioneel uit te wisselen over zingeving en over emotionele- en spirituele zorg in de laatste levensfase in combinatie met praktijkgerichte oefeningen worden de volgende specifieke competenties ontwikkeld:

1. Vanuit volledige aandacht leren luisteren naar de gast en zijn naasten.
2. Behoeften en wensen van gasten en naasten helder krijgen.
3. Het levensverhaal van de gast ontdekken om bij aan te sluiten in de begeleiding van de laatste levensfase.
4. Verlies en rouw zien als een natuurlijk proces dat hoort bij leven, met zijn eigen betekenis en waarde.
5. Herkennen van belangrijke gespreksthema's en betekenislagen.
7. (Her)kennen en respecteren van grenzen van zowel de zorgverlener als de zorgvrager.
8. Herkennen van innerlijke- en culturele/religieuze waarden.
9. Samenwerken met collega's en naasten aan de juiste palliatieve zorg op de juiste tijd.

Samenstelling van de deelnemersgroep

Bij voorkeur een gemengde samenstelling (vrijwilligers, verpleegkundigen, management, bestuur uit een of meerdere organisaties), juist om de verschillende behoeften, verwachtingen en mogelijkheden helder te krijgen. Dit vergroot het begrip voor elkaar, ook in de werksituatie en vergroot een gevoel van verbinding en saamhorigheid als integraal werkend team. In een groep kunnen 12 personen deelnemen.

Thema's in de palliatieve leergang

Dag 1. Echt luisteren

- Verbinding met jezelf
- In het hier en nu zijn
- Verbinding met de ander
- Veiligheid en vertrouwen
- Valkuilen bij het 'helpen'
- De kunst van het zwijgen
- Vanuit volle aandacht luisteren
- Reflecteren op het eigen handelen

Dag 2. Communicatie vanuit het hart

- Innerlijke ruimte creëren
- Uitnodigen tot gesprek
- Open vragen stellen
- Oordelen en verwachtingen
- De rol van emoties
- Inzetten van niet fysieke zintuigen
- Behoeften en wensen helder krijgen

- Vertalen naar het handelen in de praktijk

Dag 3. Het levensverhaal

- Levensvragen en levensverhaal
- Grenzen herkennen en respecteren
- Luisteren in de allerlaatste levensdagen
- Vasthouden en loslaten
- Het proces van waken
- De overgang
- De betekenis van rituelen

Dag 4. Rouw en verlies

- Het levende in het sterven
- Morele stress en eigen waarden
- Rouwprocessen bij gasten, naasten en verzorgenden
- Luisterende kwaliteiten integreren in jezelf
- Luisterende kwaliteiten integreren in de organisatie
- Borgen van competenties en gedachtengoed
- Terugkijken en vooruitblikken

Accreditatie

We zijn geregistreerd bij het CRKBO als kortdurende beroepsopleiding en aangesloten bij NOBCO.

Meer informatie: www.centrumspirit.com of 06-33888814

